

Svar på vanliga frågor

till Uppmaning att mäta radon

Varför måste vi kontrollera radon? Här finns ingen markradon och vi har inte blåbetong i huset.

Radonhalten i jordluften är alltid minst 4000 Bq/m³. I och med att lufttrycket inomhus är lägre än i marken finns det risk för att radonhaltig jordluft sugas in genom otätheter. När byggnaden åldras ökar risken för att det uppstår små otätheter där radongas kan sugas in.

Blå lättbetong användes under åren 1929-1975. Blå lättbetong användes vid nyproduktion, men även vid mindre ombyggnationer av äldre hus. Hur mycket radongas som avges från blå lättbetong beror på var materialet brutits. Vilka radonhalter materialet ger i bostäderna styrs av bostädernas ventilation.

Miljöförvaltningen bedömer att det finns risk för förhöjda radonhalter i alla byggnader i Stockholm. För att få reda på radonhalten behöver man mäta.

Hur farligt är radon?

Höga radonhalter innebär inte någon akut fara men är på lång sikt en hälsorisk. Varje år får cirka 500 personer radonrelaterad lungcancer. För att förebygga sjukdom och död i lungcancer är det viktigt att vi minimerar den mängd radon som vi utsätts för.

Radon är en hälsorisk även i lägre halter, men referensnivån är 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter) i bostäder, skolor och förskolor. Radonhalter över 200 Bq/m³ behöver åtgärdas för att strålskyddet ska optimeras och hälsorisk motverkas.

Ju förr ni mäter radon och åtgärdar förhöjda halter, desto mer bidrar ni till att minska den radioaktiva dos som stockholmarna utsätts för.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
08-508 28 900
radon.miljoforvaltningen@stockholm.se
tillstand.stockholm/radon

Vem är det som bestämt att vi måste mäta radon?

Strålskyddslagen anger att det är fastighetsägaren som är skyldig att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som möjligt i bostäderna. Fastighetsägaren har också en skyldighet enligt miljöbalken att se till att bostaden inte utgör en hälsorisk för de boende. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynen av detta.

Enligt strålskyddsförordningen är referensnivån för radon i bostäder 200 Bq/m³. Radonhalter över referensnivån ska åtgärdas för att följa kraven i strålskyddslagen och bedöms också vara en hälsorisk enligt miljöbalken som kräver åtgärd. Det enda sättet att ta reda på vilka radonhalter som förekommer är att mäta.

Vi har redan egenkontroll. Miljöförvaltningens kontroll behövs inte.

Fastighetsägaren står för egenkontrollen medan miljöförvaltningen står för tillsynen (jämför tredjepartsgranskning, revision).

Vi är en bostadsrättsförening och har inte ansvar för bostädernas inre.

Radonproblematiken hänger samman med byggnadens grundläggande egenskaper och är därför fastighetsägarens, alltså bostadsrättsföreningens ansvar.

Vad grundar miljöförvaltningen sin radonvägledning på?

Instruktionerna i radonvägledningen grundar sig bland annat på Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning för mätning av radon i bostäder.

Vad är Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning?

Metodbeskrivningen för mätning av radon i bostäder har tagits fram av Strålsäkerhetsmyndigheten i samarbete med Boverket, Socialstyrelsen och SWEDAC. Metodbeskrivningen visar hur mätning av radonhalten ska utföras i bostäder, hur stor andel av bostäderna i en fastighet som behöver kontrolleras och hur radonhaltens uppskattade årsmedelvärde beräknas utifrån mätresultaten.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
08-508 28 900
radon.miljoforvaltningen@stockholm.se
tillstand.stockholm/radon

Vi tror att våra mätresultat redan redovisats till miljöförvaltningen. Måste vi skicka in på nytt?

Om ni har mätresultat som inte har redovisats till miljöförvaltningen så ska ni använda er av den bifogade radonvägledningen för att kontrollera mätningarna och se vad som är nästa steg för er.

Fastigheten är redan kontrollerad- men för mer än 10 år sen?

Kontroll av radon ska göras med ett intervall av var 10 år.

Om ni har mätresultat som är mer än 10 år gamla ska ni göra en ny radonkontroll av fastigheten. Information om hur ni ska mäta finns i miljöförvaltningens *Radonvägledning*.

Vi tror att radonmätningar redan gjorts, men vet inte var mätrapporterna finns. Hur kan vi få tag på resultaten?

Om ni vet att mätningar har gjorts men inte har resultaten så kan ni kontakta mätlaboratoriet. Om det var en tidigare ägare av fastigheten som genomförde mätningarna, kontakta denna, eftersom laboratoriet endast lämnar ut resultaten till beställaren. Miljöförvaltningen har inte heller rätt att kräva ut resultat från mätlaboratorierna.

Vi har mätresultat sedan tidigare men en del av dem saknar årsmedelvärden. Kan vi använda oss av dem?

Om mätningarna inte utförts enligt Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning beräknar mätlaboratoriet inget årsmedelvärde. Exempel på vanliga orsaker till att mätlaboratoriet inte beräknar något årsmedelvärde är att mätningen gjorts för kort tid eller att den boende angett att någon mät dosa placerats i ett utrymme som inte räknas som boutrymme.

Miljöförvaltningen godkänner i vissa fall mätningar som saknar årsmedelvärden. Om tiden för mätningen bara är några dagar till en vecka för kort och det uppmätta värdet inte tangerar referensnivån kan resultatet användas. Även i de fall den boende av misstag uppgett att mätningen skett i ett annat utrymme än boutrymme kan resultatet användas. Kontakta miljöförvaltningen för hjälp med bedömning.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
08-508 28 900
radon.miljoforvaltningen@stockholm.se
tillstand.stockholm/radon

Resultat från mätningar som gjorts med bara en mätdosa per bostad och resultat från korttidsmätningar kan dock inte användas.

Varför ska vi göra långtidsmätningar? Korttidsmätningar verkar smidigare.

Enligt Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning är korttidsmätningar för osäkra för att man ska kunna bedöma om radonhalterna i bostäderna är en hälsorisk.

Vi vill börja åtgärda förhöjda radonhalter men har inte mätt i tillräckligt många lägenheter. Måste vi vänta med att åtgärda tills alla mätningar är klara?

Ni får själva bedöma vad som är bäst i ert fall. Fördelen med att först mäta i tillräckligt antal bostäder innan ni sätter igång med åtgärder är att ni möjligen får ett bättre underlag för att bedöma hur stort problemet är och vad som orsakar de förhöjda radonhalterna så att ni kan sätta in rätt åtgärder. Tänk på att ni behöver mäta i tillräckligt antal bostäder även om ni genomfört en åtgärd.

Varför kan vi inte göra radonmätningar under sommaren?

Mätningar ska utföras i minst två månader under den så kallade eldningssäsongen som löper från den 1 oktober till den 30 april. Utomhustemperaturen påverkar nämligen ventilationen och inläckaget av markradon i bostäderna. Forskning har visat att radonhalten ligger närmast det verkliga årsmedelvärdet i perioder som pågår inom eldningssäsongen, då skillnaden mellan inom- och utomhustemperaturen är som störst.

Varför ska vi betala miljöförvaltningen för det här?

Miljöförvaltningens tillsyn finansieras genom avgifter som beslutas av kommunfullmäktige. Det innebär att ni kommer att debiteras för den tid vi handlägger ert ärende. Taxan revideras årligen.

Ni kan hålla tillsynsavgiften så låg som möjligt genom att själva se till att mäta radon i en tillräckligt stor andel av bostäderna och vid behov göra åtgärder samt kontrollmätningar i enlighet med

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
08-508 28 900
radon.miljoforvaltningen@stockholm.se
tillstand.stockholm/radon

radonvägledningen. I de enklaste fallen där ingen komplettering behövs kommer handläggningstiden normalt att vara tre timmar.

Ni kan läsa mer om tillsynsavgifterna på:
tillstand.stockholm/tillstand-regler-och-tillsyn/miljoregler/miljotaxa/

Måste vi följa uppmaningen? Vad händer om vi inte gör det?

Om ni inte följer uppmaningen och redovisar inom utsatt tid, kommer ni att få ett överklagningsbart beslut om att mäta och redovisa.

Om ni inte följer denna uppmaning kommer vi att driva ärendet vidare, vilket medför mer tillsynstid och därmed en högre kostnad för er jämfört med om ni självmant följer instruktionerna i denna uppmaning.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
08-508 28 900
radon.miljoforvaltningen@stockholm.se
tillstand.stockholm/radon